

Asia: LVM/2394/03/2017

Luonnos hallituksen esitykseksi laiksi Liikenneviraston liikenteenohjaus- ja hallintapalveluiden muuttamisesta osakeyhtiöksi ja eräksi siihen liittyviksi laeiksi

Hallituksen esitys

Yleiset kommentit hallituksen esityksestä

Liikenneviraston liikenteenohjaustoimintojen yhtiöittämisellä on tarkoitus lisätä liikenteenohjaustoiminnan taloudellista tehokkuutta ja kannattavuutta. Tavoitteena on myös vastata toimialan ja toimintaympäristön muutoksiin, ja pyrkiä erityisesti liikenteen ohjauksella kerättävän tiedon tehokkaampaan yhteiskunnalliseen hyödyntämiseen. Tavoite on linjassa yleisten kehitystrendien, kuten digitalisaation, palveluistumisen sekä erityisesti tiedon merkityksen lisääntymisen kanssa. Liikkumiseen ja liikenteeseen liittyvät ratkaisut ovat oleellisia mm. kaupungistumisen hallintaan sekä ilmastonmuutoksen hillintään liittyvässä yhteiskunnallisessa päätöksenteossa. Suomen ympäristökeskus (SYKE) tarkastelee lakiehdotusta tiedon käytettävyyden ja hyödynnettävyyden kannalta.

Yleisperustelut

SYKE pitää lakimuutoksen tavoitteita kannatettavina. Samalla haluamme kuitenkin painottaa liikenteenohjauksen yhteydessä tuotettavan tiedon avoimuutta ja saatavuutta. Digitalisaation edistämisessä, mahdollistamisessa ja sen hyödyntämisessä sekä älykkään liikenteen tavoitteiden saavuttamisessa tutkimuksella on keskeinen tehtävä. Tämä saattaa kuitenkin vaarantua, mikäli julkinen tieto ei ole riittävän avoimesti ja vähäisin kustannuksin saatavilla.

Avoimuuden edistäminen yhtiöittämistä koskevan lakimuutoksen yhteydessä on yksi tilaisuus viedä hallintoa sitovia avoimen hallinnon kumppanuusohjelman periaatteita käytäntöön. Datan avoimuus palvelee demokratiaa ja aktiivista kansalaisuutta, kun kansalaiset pääsevät käyttämään samoja tietoaaineistoja kuin viranomaisetkin. Avoimuus helpottaa myös hallinnon organisaatioiden välistä yhteistyötä ja tukee hallinnon toimintatapojen yhdenmukaistamista, mistä on hyötyä mm. osaamisen siirtämisessä. Datan avaaminen aktivoi uusia voimavaroja, kun yritykset, yrittäjiksi aikovat ja kansalaisaktiivit saavat datan raaka-aineeksi uusien palvelujen kehittämiseen. Eritaustaisten osaajien työstäessä dataa voi syntyä uusia toimintatapoja ja sosiaalisia ja kaupallisia innovaatioita.

Yksityiskohtaiset perustelut

Mikäli Suomi haluaa aidosti edistää edellä mainittuja ja myös SYKEN kannattamia tavoitteitaan, tulisi varmistaa liikenteen ohjauksella kerättävän tiedon avoimuus myös yhtiöittämisen jälkeen. Esityksen perusteluissa mainitaan, että parhaimmillaan palvelujen kehityksen kiihdyttämiseksi tiedon tulisi olla maksutonta. SYKE tukee tätä tavoitetta ja katsoo, että lakiesityksessä tulisi kuvata selkeästi, miten liikkumista ja liikennejärjestelmiä koskevan tiedon saatavuus voidaan turvata. Näillä edellytyksillä voidaan aineistoja käyttää liikennejärjestelmän murrosten tarkasteluun ja politiikkatoimien arviointiin.

Lakiehdotukset

Laki Liikenneviraston liikenteenohjaus- ja hallintapalveluiden muuttamisesta osakeyhtiöksi

-

Laki aluevalvontalain muuttamisesta

-

Laki alusliikennepalvelulain muuttamisesta

-

Laki liikenteen palveluista annetun lain muuttamisesta

-

Laki meripelastuslain muuttamisesta

-

Laki rautatielain muuttamisesta

-

Muut esitykseen sisältyvät lakiehdotukset

-

Muita huomioita ja kommentteja

Muut mahdolliset huomiot

-

Juvonen Harri
Ympäristöministeriö

Kuronen Maria

Suomen ympäristökeskus SYKE - Lausunnon valmisteluun ovat osallistuneet tutkija Juha Peltomaa, strategisen ohjelman johtaja Emma Terämä, ryhmäpäällikkö Ville Helminen, erikoistutkija Mika Ristimäki ja erikoistutkija Antti Rehunen.